

Žrtva povrede prava tržišnog natjecanja Unije koju je počinilo društvo majka može zahtijevati naknadu štete koja iz nje proizlazi od njegova društva kćeri

Za to će morati dokazati da ta dva društva čine gospodarsku jedinicu u trenutku povrede

Između 1997. i 1999. društvo Sumal SL kupilo je dva kamiona od društva Mercedes Benz Trucks España SL (MBTE), društva kćeri grupe Daimler, čije je društvo majka društvo Daimler AG.

Odlukom od 19. srpnja 2016.¹ Europska komisija utvrdila je povredu društva Daimler AG pravila prava Unije kojima se zabranjuju zabranjeni sporazumi² jer je potonje između siječnja 1997. i siječnja 2011. sklopilo sporazume s četrnaest drugih europskih proizvođača kamiona o utvrđivanju cijena i povećanju bruto cijena kamiona u Europskom gospodarskom prostoru (EGP).

Nakon te odluke društvo Sumal podnijelo je tužbu za naknadu štete protiv društva MBTE zahtijevajući plaćanje iznosa od 22 204,35 eura za naknadu štete koja proizlazi iz tog zabranjenog sporazuma. Međutim, Juzgado de lo Mercantil nº 07 de Barcelona (Trgovački sud br. 07 u Barceloni, Španjolska) odbio je tužbu društva Sumal uz obrazloženje da se Komisijina odluka ne odnosi na društvo MBTE.

Društvo Sumal podnijelo je žalbu protiv te presude pred **Audiencijom Provincial de Barcelona** (Regionalni sud u Barceloni). U tom kontekstu taj se sud **pita može li se i u kojim uvjetima tužba za naknadu štete usmjeriti protiv društva kćeri nastavno na Komisijinu odluku kojom su utvrđene protutržišne prakse njegova društva majke**. Taj je sud stoga odlučio prekinuti postupak i uputiti to pitanje Sudu.

Svojom presudom donesenom u velikom vijeću **Sud pojašnjava uvjete pod kojima žrtve protutržišne prakse društva koju je sankcionirala Komisija imaju pravo isticati, u okviru tužbi za naknadu štete podnesenih pred nacionalnim sudovima, građansku odgovornost društava kćeri sankcioniranog društva koja se ne spominju u Komisijinoj odluci**.

Ocjena Suda

U skladu s ustaljenom sudskom praksom, **svaka osoba ima pravo zatražiti od „poduzeća” koja su sudjelovala u zabranjenom sporazumu ili zabranjenim praksama na temelju članka 101. UFEU-a naknadu štete uzrokovane tim protutržišnim praksama**. Čak i ako su te tužbe za naknadu štete podnesene pred nacionalnim sudovima, utvrđivanje subjekta koji je dužan nadoknaditi štetu izravno je uređeno pravom Unije.

Budući da su te tužbe za naknadu štete sastavni dio sustava provedbe pravila o tržišnom natjecanju Unije, isto kao i njihova provedba od strane javnih tijela, **pojam „poduzeće” u smislu članka 101. UFEU-a ne može imati drukčiji doseg u kontekstu Komisijina izricanja kazni**

¹ Odluka C(2016) 4673 *final* u vezi s postupkom na temelju članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (Predmet AT.39824 – Kamioni), čiji je sažetak objavljen u *Službenom listu Europske unije* od 6. travnja 2017. (SL 2017., C 108, str. 6.).

² Članak 101. UFEU-a i članak 53. Sporazuma o EGP-u

„**poduzećima**” (*public enforcement*) i u kontekstu tužbi za naknadu štete protiv tih „**poduzeća**” pred nacionalnim sudovima (*private enforcement*).

Prema sudskoj praksi Suda, **pojam „poduzeće” u smislu članka 101. UFEU-a** obuhvaća svaki subjekt koji obavlja ekonomsku aktivnost, neovisno o njegovu pravnom statusu i načinu financiranja, te stoga **označava gospodarsku jedinicu, čak i ako je s pravnoga gledišta on sastavljen od nekoliko fizičkih ili pravnih osoba.**

Ako se utvrdi da je društvo koje pripada takvoj gospodarskoj jedinici povrijedilo članak 101. stavak 1. UFEU-a, tako da je „poduzeće” kojega je dio počinilo tu povredu, **pojam „poduzeće” i, preko njega, pojam „gospodarska jedinica” uzrokuju solidarnu odgovornost subjekata koji čine gospodarsku jedinicu u trenutku počinjenja povrede.**

U tom smislu Sud usto navodi da je **pojam „poduzeće” iz članka 101. UFEU-a funkcionalni pojam**, tako da se **gospodarska jedinica koja ga čini mora identificirati s gledišta predmeta dotičnog sporazuma.**

Stoga, **ako je postojanje povrede članka 101. stavka 1. UFEU-a utvrđeno u pogledu društva majke, žrtvi te povrede dopušteno je isticati građansku odgovornost društva kćeri tog društva majke, pod uvjetom da žrtva dokaže da je s obzirom na, s jedne strane, ekonomske, organizacijske i pravne veze koje povezuju ta dva pravna subjekta i, s druge strane, postojanje konkretne veze između ekonomske aktivnosti tog društva kćeri i predmeta povrede za koju se društvo majka smatra odgovornim, to društvo kći sa svojim društvom majkom činilo gospodarsku jedinicu.**

Iz toga slijedi da u okolnostima poput onih u glavnom postupku, kako bi se mogla podnijeti tužba za naknadu štete protiv društva MBTE kao društva kćeri društva Daimler AG, **društvo Sumal mora u načelu dokazati da se protutržišni sporazum koji je sklopilo društvo Daimler AG odnosi na iste proizvode kao što su oni koje društvo MBTE stavlja na tržište.** Time bi društvo Sumal dokazalo da je upravo gospodarska jedinica, kojoj pripada društvo MBTE, zajedno sa svojim društvom majkom, ono što čini poduzeće koje je počinilo povredu koju je Komisija utvrdila na temelju članka 101. stavka 1. UFEU-a.

Međutim, u okviru takve tužbe za naknadu štete koja se podnosi protiv društva kćeri društva majke koje je počinilo povredu članka 101. UFEU-a **društvo kći pred nacionalnim sudom mora raspolagati svim potrebnim sredstvima za djelotvorno ostvarivanje svojih prava obrane, osobito kako bi moglo osporiti svoje pripadanje istom poduzeću kao i njegovo društvo majka.**

S obzirom na to, kad se tužba za naknadu štete temelji, kao u ovom slučaju, na Komisijinu utvrđenju povrede članka 101. stavka 1. UFEU-a u odluci upućenoj društvu majci društva kćeri tuženika, potonje ne može pred nacionalnim sudom osporavati postojanje povrede kako ju je utvrdila Komisija. Naime, u skladu s člankom 16. stavkom 1. Uredbe br. 1/2003³, nacionalni sudovi ne mogu donijeti odluke koje su protivne Komisijinoj odluci.

Nasuprot tomu, ako nikakvo protupravno ponašanje društva majke nije bilo utvrđeno u Komisijinoj odluci na temelju članka 101. UFEU-a, društvo kći može normalno osporavati ne samo svoje pripadanje istom „poduzeću” kao i njegovo društvo majka nego i postojanje povrede koja se pripisuje potonjemu.

U tom smislu **Sud usto pojašnjava da mogućnost nacionalnog suda da utvrdi eventualnu odgovornost društva kćeri za nastalu štetu nije isključena zbog puke činjenice da Komisija, ovisno o slučaju, nije donijela nikakvu odluku ili da odlukom kojom je utvrdila povredu tom društvu nije izrekla upravnu sankciju.**

³ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101.] i [102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165.)

Prema tome, članku 101. stavku 1. UFEU-a protivi se nacionalno zakonodavstvo koje predviđa mogućnost pripisivanja odgovornosti za ponašanje jednog društva drugom društvu isključivo u slučaju u kojem ono drugo kontrolira ono prvo.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293